

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2021-1237

17.12.2021

INSR Insurance Group ASA

Bygning - innbo (kombinert)

Takkollaps – svak konstruksjon.

Taket på sikredes stall fra 1995 kollapset. Takstmannen konkluderte med at skadeårsaken var svak eller feil konstruksjon og viste til dårlig innfesting og bæring. Selskapet avslo kravet og mente skaden var unntatt dekning fordi den skyldtes svak konstruksjon. Sikrede mente unntaket ikke kom til anvendelse, og at bygget var oppført i tråd med byggeforskriftene som gjaldt på oppføringstidspunktet. Nemndas flertall kom til at unntaket for svak konstruksjon kom til anvendelse, og at skaden derfor ikke var dekningsmessig.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning for kollaps av stall.

Taket på sikredes stall kollapset 15.4.20, og skaden ble meldt til selskapet.

Den aktuelle bygningen er omtalt i forsikringsbeviset som "Driftsbygning nedlagt gardsbruk 1995" med førsterisikoforsikring og avtalt forsikringssum kr 800 000.

Forsikringen omfatter bl.a.:

4. Hva forsikringen omfatter

4.2.5 Annen bygningsskade

Annen plutselig og uforutsett skade på forsikret bygning som ikke er nevnt i punkt 4.2.

4.3 Skader og tap som ikke omfattes:

- Skade som skyldes materialfeil, feil eller svakhet ved konstruksjon eller uriktig montasje, samt følgeskader av dette med mindre skaden omfattes av punkt 4.2.

Selskapet rekvirerte takstmann som befarte bygningen og utarbeidet skaderapport datert 4.6.20, som bl.a. sier:

Hva forårsaket skaden, og hvorfor?

Store snømengder har ført til at tak har kollapset, mønedrager er knekt.

(...)

Oppsummering

Er en stall som ft bruker til hestene sommerstid og delvis vinterstid. Taket er kollapset, veggene er presset ut og ødelagte. Drager er knekt i en skjøt i begge delene av bygget, det er lagt en metallplate mellom drager i skjøten. Drager er en dobbel 2x8 og sperrer av 2x6. Kan ikke se råte i bærende konstruksjon. Bygget har stått i 25 år og det har ikke vært problemer tidligere. Var ekstremt mye snø i år i R. Det var bæring under drager i den indre delen. Ca 4 m spenn på den ytre delen, der er det fritt spenn. Indre delen er ca 10 m, men her har det vært bæring under drager. Det er ikke god nok bæring på taket og det er en stor svakhet at mønedrager er en skjøt på. Litt vanskelig å bedømme hvor sterke den bæringen under drager i stall var, den indre delen. Ft har måket av snø i vinter. Er ennå mye snø der på befaringsstidspunktet.

Utbedring ble estimert til kr 500 000, og selskapet ønsket en vurdering av en ny takstmann.

Takstmann S. utarbeidet skadetakst 24.6.20 hvor det bl.a. fremkom følgende:

Konklusjon skadeårsak

Konklusjon: Svak og feil konstruksjon av begge tak som har kollapse.

Takstmannen kalkulerte utbedringskostnadene til kr 134 483 eks. mva. Selskapet avviste ansvar 17.7.20 og viste til unntaket i vilkåret for skade som skyldes svak konstruksjon.

Sikrede klaget på avgjørelsen til selskapet 6.10.20 og ga en detaljert forklaring på hvorfor takstmannens vurdering av konstruksjonen var feil. Selskapet opprettholdt sitt standpunkt.

Takstmann S. utarbeidet en revidert rapport 1.10.21 hvor det bl.a. fremgikk følgende:

Konklusjon skadeårsak:

Konklusjon: Svak og feil konstruksjon med dårlig innfesting og bæring av begge tak som har kollapse.

STALLDEL

Henviser til bilde 1 og 2, her er et spenn på mønedrager på 8,11 meter uten permanent understøttelse. Mønedrager er laget av 2"x6" og skjøting av begge 2 på samme stede uten overlapp, omlegg på minimum 1,5 meter.

FORLAGER

Henviser til bide 3-4-5-6 og 7.

Det er mangelfull bæring i møne, her er det opplagt 2 stk 2"x6" og skjøting av begge 2 på samme sted uten overlapp, omlegg på minimum 1,5 meter.

I tillegg er det mangelfull innfesting av sperrer mot midtdrager. Er benyttet 1 til 2 spiker i sperrer. Minimum er 8 spiker eller spikerplater.

Byggene er oppsatt 1995/96 og av relativt nyere dato.

Selskapet viste også til Byggforskrift av 1987:

Ved oppføring av bygget i 1995 var Byggforskrift av 1987 gjeldende.

Vi viser her til byggeforskriftens kapittel 43 som omhandler bygningsdeler, og herunder 43:12, andre ledd: "Snø, is og smeltevann skal ikke kunne skade bygningen eller dens konstruksjoner.

Dette kommer av Norsk Standard 3479 (1990) Prosjektering av bygningskonstruksjoner, dimensjonerende laster, tillegg C.

Sikrede krever erstatning for kollaps av stallen og anfører at skaden er dekket under forsikringen. Selskapet sendte først en takstmann som ga klarsignal til selskapet om utbedring av skade. Da valgte selskapet å sende takstmann nr. 2. Sikrede mener den nye taksten har mange feil som kan dokumenteres med bildemateriale, og dette orienterte han selskapet om. Selskapets takstmann tar feil når han konkluderer med at bygget ikke er oppført etter forskriftene. At takstmann nr. 2 sin vurdering er feil bekreftes også ved at han skrev i taksten at det ikke var snø i området til tross for at det var rekordår for snø. Sikrede viser bl.a. til bilder av kontainer han har stående på eiendommen som har fått nedsenket tak som følge av all snøen.

Selskapet avviser ansvar og anfører at skaden skyldes svak konstruksjon, som er unntatt fra dekning. Bygningen oppfyller ikke kravene til en konstruksjon selv om man legger til grunn kravene på byggetidspunktet. Ifølge takstrapporten foreligger det store og til dels vesentlige feil og mangler ved bygningen. Selskapet viser til Byggforskrift av 1987 43:12 andre ledd hvor det fremgår at snø, is og smeltevann ikke skal kunne skade bygningen eller dens konstruksjoner, samt Norsk Standard 3479 (1990).

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er ansvarlig for kollaps av tak.

Finansklagenemnda Skades flertall, Trine-Lise Wilhelmsen og Vibeke Stiansen, bemerker:

Flertallet mener selskapet ikke er ansvarlig.

Sikredes forsikring omfatter:

4.2.5 Annen bygningsskade

Annen plutselig og uforutsett skade på forsikret bygning som ikke er nevnt i punkt 4.2.

4.3 Skader og tap som ikke omfattes:

- Skade som skyldes materialfeil, feil eller svakhet ved konstruksjon eller uriktig montasje, samt følgeskader av dette med mindre skaden omfattes av punkt 4.2.

Formuleringen "feil eller svakhet ved konstruksjonen" er i nemndspraksis tolket slik at byggets konstruksjon må vurderes i forhold til de byggeforsikrifter som gjaldt på det tidspunktet bygget ble reist, slik at feil eller svakhet ved konstruksjonen forutsetter at konstruksjonen er svakere enn kravene på byggetidspunktet tilsa, jf. FinKN 2018-770, 2016-376 og 2017-67. I skaderapport datert 4.6.20 legges til grunn at kollapsen er forårsaket dels av snøtyngde, dels av "ikke god nok bæring på taket og det er en stor svakhet at mønedrager er en skjøt på". I skadetakst 24.6.20 heter det:

Konklusjon skadeårsak

Konklusjon: Svak og feil konstruksjon av begge tak som har kollapset.

Takstmann S. utarbeidet en revidert rapport 1.10.21 hvor det bl.a. fremgikk følgende:

Konklusjon skadeårsak:

Konklusjon: Svak og feil konstruksjon med dårlig innfesting og bæring av begge tak som har kollapset.

STALLDEL

Henviser til bilde 1 og 2, her er et spenn på mønedrager på 8,11 meter uten permanent understøttelse. Mønedrager er laget av 2"x6" og skjøting av begge 2 på samme stede uten overlapp, omlegg på minimum 1,5 meter.

FORLAGER

Henviser til bide 3-4-5-6 og 7.

Det er mangelfull bæring i møne, her er det opplagt 2 stk 2"x6" og skjøting av begge 2 på samme sted uten overlapp, omlegg på minimum 1,5 meter.

I tillegg er det mangelfull innfesting av sperrer mot midtdrager. Er benyttet 1 til 2 spiker i sperrer. Minimum er 8 spiker eller spikerplater.

Byggene er oppsatt 1995/96 og av relativt nyere dato.

Rapportene viser til en rekke feil og mangler i konstruksjonen, men sier ingenting om hvilke regler som gjaldt for konstruksjonen og som er brutt ved oppføringen av bygget.

Selskapet har i ettertid vist til Byggforskrift av 1987, som gjaldt på byggetidspunktet 1995:

43:12 Beskyttelse mot snø og is

Snø- og isdannelser på bygningen som kan medføre fare for ras mot beferdet område, skal hindres eller sikres.

Snø, is og smeltevann skal ikke kunne skade bygningen eller dens konstruksjoner

Setningen "Snø, is og smeltevann skal ikke kunne skade bygningen eller dens konstruksjoner" tilsier at bygningen må konstrueres slik at den ikke kan skades av snø. I så fall vil enhver skade som følge av snø være i strid med de aktuelle konstruksjonskravene og dermed unntatt fra forsikringsdekning. Flertallet mener derfor forskriften må sees i sammenheng med de krav til snølast som gjelder for bygget. Hvis bygget er konstruert i samsvar med byggtekniske krav som forutsetter en viss snølast, og snølasten er større enn forutsatt, mener flertallet man ikke kan si at det foreligger en konstruksjonsfeil.

Selskapet har også lagt frem revidert takst som konkluderer med "feil konstruksjon med dårlig innfesting og bæring av begge tak som har kollapset", og at "Skadeårsak" er "Mye snø og svak

takkonstruksjon". Det fremgår imidlertid heller ikke av denne rapporten hvilke byggetekniske regler som er brutt eller hvilken snølast bygget er ment å tåle.

Sikrede har lagt frem en erklæring fra tømmerer som satte opp stallen, og som bekrefter at "bygningen ble oppført etter datidens gjeldende standard med hensyn til snølast på konstruksjonen". Tømmereren har samme etternavn som sikrede og bidro til oppføringen før hun ble ansatt på sitt nåværende arbeidssted. Det er derfor noe uklart for flertallet hvilken posisjon denne tømmereren har i forhold til sikrede. På spørsmål om snømengde i forhold til lastekravet har sikrede opplyst:

Det var nok ikke mer snø enn det lastekravet, men på grunn av svært fuktig snø og snøkvalitet som holdt godt på denne fuktigheten ga taket etter.

Sikrede har også lagt frem opplysninger om snølast fra Hvor mye snø tåler taket ditt? | standard.no. Her fremgår det at **Grunnverdi for karakteristisk snølast på mark (kg/m²) i NS-EN 1991-1-3*** for den aktuelle kommunen er 500 kg pr. kvm. Det er ikke angitt hva dette utgjør i cm snø, men det fremgår at 350 kg/m² tilsvarer cirka 120 cm gammel snø eller 90 cm våt snø. Sikrede har videre opplyst at de har som regel å måke ved 60–80 cm med snø.

Samlet forstår flertallet dette slik at det ikke var mer snø enn normalt, og at sikrede har måket taket med god margin i forhold til den snølasten taket skal tåle. Ut fra regelen i byggeforskriften om at bygningen skal bygges slik at den ikke kan skades av snø, og snølastkravet var 500 kg/kvm, mener flertallet derfor at det her må foreligge en svak konstruksjon. Unntaket for svak konstruksjon kan da gjøres gjeldende.

Nemndas mindretall, Hege Sundby, bemerker:

Mindretallet er kommet til et annet resultat.

Mindretallet er av den oppfatning at selskapet her ikke har sannsynliggjort at unntaket for dekning som følge av svak konstruksjon kommer til anvendelse.

Sikrede har redegjort for at bygget midt på 90-tallet ble oppført av fagkyndige og har anført at bygget ble oppført i henhold til datidens krav. Dette er også senere bekreftet av én av dem som utførte arbeidene, og som senere har arbeidet som snekker i 20 år.

Mindretallet kan ikke se at selskapets takstrapporter konkret har dokumentert hvilken standard den svake konstruksjonen skal måles opp mot eller hvilke byggetekniske regler som skal være brutt, altså hvilke krav reglene i 1995 stilte til takets bæreevne, og om taket i så fall tilfredsstilte disse kravene. Riktignok har selskapet på helt generelt grunnlag vist til at det var Byggeforskriften av 1987 som gjaldt i 1995 og anført at rettesnoren for om det har vært en svak takkonstruksjon var at "Snø, is og smeltevann skal ikke kunne skade bygningen eller dens konstruksjoner".

Mindretallet forstår det slik at dette i så fall må gjelde noenlunde normale mengder snø, is og smeltevann. Det er klart dokumentert at det var en vinter i M. i R. i fjor som innebar særdeles unormale mengder med tung og våt snø, opptil 430 cm snø. På tross av at sikrede besørget forskriftsmessig måking av snø fra taket, ble taket ødelagt. I dette tilfellet vil da, etter mindretallets oppfatning, ikke unntaket fra dekning grunnet svak konstruksjon komme til anvendelse.

Flertallets henvisning til snøtabell på Standard.no og beregning av hvor mye og hvor tung snø det aktuelle taket i M. i R. kan ha hatt, er etter mindretallets syn preget av stor usikkerhet og gir uansett kun et anslag, jf. standardens egen redegjørelse om at snø varierer imidlertid i vekt, og at variasjonene er store.

Etter dette mener mindretallet at sikrede må få medhold i sitt krav.

Avgjørelsen er avgitt under dissens.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Vibeke Stiansen (selskapsrepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).